

Warszawa, dnia 14 listopada 2008 r.

RPO-600255-VII-1106/08/GD/KMP

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2008 -11- 18
ZAL.	NR. 1187755

Informacja

**o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Lubaczowie**

2008 -11- 19

1. Wprowadzenie.

W dniu 22 października 2008 r. przedstawiciele RPO przeprowadzili wizytację w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Lubaczowie, przy ul. Kościuszki 145 (zwanym dalej Ośrodkiem lub MOW), realizując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji. W wizytacji uczestniczyli pracownicy Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich: Grażyna Rdzanek - Piwowar – główny specjalista, Zbigniew Kuźma – główny specjalista, Grzegorz Dorosławski – radca (prawnicy), a także Bożena Małyško – ekspert, psycholog.

Celem wizytacji zapobiegawczej było sprawdzenie na miejscu sposobu traktowania wychowanków Ośrodka dla dokonania jego oceny pod kątem ochrony nieletnich przed torturami oraz okrutnym, niehumanitarnym i poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji:

- przeprowadzono rozmowę o funkcjonowaniu Ośrodka i jego podstawowych problemach z Panem mgr Andrzejem Wójciakiem – Dyrektorem Ośrodka, Panią mgr Lucyną Bunderą – Wicedyrektorem Ośrodka ds. dydaktycznych i Panem Waldemarem Procyk – Wicedyrektorem Ośrodka ds. wychowawczych;
- dokonano oglądu terenu i obiektów Ośrodka, w tym wszystkich pomieszczeń internatu, łazienek, toalet, pokoju nauczycielskiego, dwóch klas lekcyjnych, sali plastycznej, biblioteki, sali audiowizualnej, w której odbywają się okolicznościowe uroczystości oraz gabinetu zabiegowego, pomieszczenia

socjalnego przy gabinecie, pralni wraz z pomieszczeniem do prasowania i przechowania rzeczy, jadalni, kuchni, sali gimnastycznej, placu zabaw, na którym znajduje się altanka i miejsce na ognisko.

- w oparciu o przygotowany wcześniej kwestionariusz przeprowadzono rozmowy w cztery osoby z 13 spośród 46 obecnych w czasie wizytacji w Ośrodku nieletnich;
- towarzyszący pracownikom Biura RPO ekspert, psycholog, między innymi w oparciu o dokumentację medyczną oraz ogląd pomieszczeń, poddała analizie warunki, zasady i realne możliwości udzielenia pomocy medycznej oraz terapeutycznej wychowankom Ośrodka.

Natomiast po zakończeniu wizytacji przeanalizowano:

- statut Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lubaczowie, zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną w dniu 30 października 2007 r.;
- sprawozdanie z prowadzonego przez Sędziego Sądu Rejonowego w Lubaczowie w 2007 r. nadzoru nad prawidłowością wykonywania orzeczeń o umieszczeniu nieletnich w placówce oraz prawidłowością pracy resocjalizacyjno – wychowawczej w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 10 grudnia 2007 r.

2. Charakterystyka Ośrodka

Ośrodek w Lubaczowie jest funkcjonującą całodobowo, oświatową placówką opiekuńczo-wychowawczą o charakterze resocjalizacyjno rewalidacyjnym. Ośrodek mieści się w budynku obejmującym szkołę podstawową, gimnazjum i internat. Nadzór pedagogiczny nad działalnością dydaktyczną i wychowawczą pełni Podkarpacki Kurator Oświaty w Rzeszowie z Delegaturą w Przemyślu. Ośrodek jest jednostką nieferyjną, co oznacza, że funkcjonuje bez przerw wakacyjnych i świątecznych. Realizacją skierowań do Ośrodka zajmuje się Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie. Kierowani są do niego nieletni z terenu całego kraju. Jest to placówka otwarta.

Ośrodek przeznaczony jest dla chłopców niedostosowanych społecznie, w wieku 13-18 lat (w wyjątkowych przypadkach w wieku 10-21 lat), wobec których sąd rodzinny zastosował środek wychowawczy w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Spośród ogółu wychowanków, 80% populacji stanowią nieletni niedostosowani upośledzeni umysłowo w stopniu lekkim, natomiast 20% populacji nieletni niedostosowani, w normie intelektualnej.

W strukturach Ośrodka funkcjonują dwie szkoły: Szkoła Podstawowa nr 4 i Gimnazjum nr 4. W roku szkolnym 2008/2009 nauka odbywa się w pięciu oddziałach szkolnych, na pięciu poziomach edukacyjnych (V-VI klasa szkoły podstawowej dla uczniów upośledzonych w stopniu lekkim, VI klasa szkoły podstawowej dla uczniów w normie intelektualnej, I-III klasy gimnazjum dla uczniów upośledzonych w stopniu lekkim, jak i dla uczniów w normie intelektualnej). Wszystkie zajęcia szkolne odbywają się w budynku Ośrodka.

Ośrodek dysponuje 60 miejscami. Aktualnie w wizytowanej placówce przebywa 46 nieletnich. W trakcie roku funkcjonowało 5 grup wychowawczych. Kryterium przydziału do grup wychowawczych na początku roku szkolnego stanowi poziom edukacyjny.

Ośrodek jest częścią Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych i Resocjalizacyjnych im. Jana Pawła II w Lubaczowie. Na terenie Zespołu Placówek znajduje się kilka obiektów budowlanych, w tym niedokończony budynek, w którym ma być zlokalizowana pralnia. Obecnie pralnia, wraz z pomieszczeniem do suszenia, prasowania i magazynowania odzieży znajduje się w budynku, którego stan techniczny jest bardzo zły. Niezbędne jest dokończenie inwestycji i rozebranie starego obiektu. Do rozbiórki przeznaczone są także stare budynki warsztatów szkolnych.

Wychowankowie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego i Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego (zwanego dalej SOSW) korzystają ze wspólnej stołówki (znajdują się na parterze budynku SOSW), zespołu boisk sportowych (2 boiska z utwardzoną nawierzchnią do koszykówki i gry w piłkę nożną lub szczypiorniaka), sali gimnastycznej oraz placu zabaw. Ładne i czyste

pomieszczenia kuchenne wraz z jadalnią wyremontowane zostały zgodnie z zaleceniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lubaczowie.

Internat znajduje się na piętrze głównego budynku Ośrodka. Każda z pięciu grup wychowawczych ma do dyspozycji świetlicę, przeznaczoną do wypoczynku i nauki oraz 2-3 pokoje sypialne wraz z pomieszczeniami, w których wcześniej mieściły się łazienki. Na piętrze znajduje się pokój wicedyrektora ds. wychowawczych, pomieszczenia gościnne z łazienką i toaletą, pracownia komputerowa i plastyczna, łazienka, toaleta, łaźnia, pomieszczenie kuchenne. Na parterze Ośrodka znajdują się sale lekcyjne, biblioteka, czytelnia, gabinet zabiegowy (lekarski) z pomieszczeniem socjalnym, sala audiowizualna, sala gimnastyczna, przebieralnia, toalety, gabinet pedagogów oraz gabinet wicedyrektor ds. dydaktycznych i korytarze.

W Ośrodku działa samorząd wychowanków.

3. Ogląd obiektu i terenu Ośrodka.

Przeprowadzony ogląd obiektu Ośrodka oraz uzyskane informacje pozwoliły stwierdzić, że:

- a. pomieszczenia poszczególnych grup wychowawczych są czyste, przestronne, schludne i należycie umeblowane. Każdy z przebywających w nich wychowanków posiada wystarczającą ilość miejsca, gwarantującą prawo do prywatności. Każda grupa wychowawcza ma do dyspozycji świetlicę przeznaczoną do wypoczynku i nauki, wyposażoną w sprzęt RTV. Łóżka i materace na poszczególnych grupach są bardzo wysłużone i zniszczone, mają być sukcesywnie wymieniane;
- b. poważne zastrzeżenia budzą zdewastowane pomieszczenia grupy feryjnej, wymagające gruntownego remontu, w których nie ma też szaf i półek na ubrania. Brak jest także w placówce izolatki, gdzie wychowanek może być umieszczony w przypadku podejrzenia choroby zakaźnej (takie dodatkowe przeznaczenie mają – według słów Pani wicedyrektor pomieszczenia grupy feryjnej);

- c. łazienki znajdujące się przy grupach są niedostępne dla wychowanków lub pełnią rolę aneksu kuchennego (grupa III). Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Ośrodka, w miarę możliwości będą one remontowane. Wychowankowie mają do dyspozycji nową, czystą łazienkę (osiem sitek). Brak w niej jednak jest ścianek działowych pomiędzy poszczególnymi stanowiskami lub zasłonek, które zapewniałyby wychowankom intymność. Na piętrze budynku znajduje się przestronna i czysta łazienka, wyposażona w osiemnaście umywalk, Natomiast na parterze, w pomieszczeniu przy sali gimnastycznej, znajdują się trzy umywalki, z których wychowankowie korzystają po zajęciach na sali gimnastycznej. W łazience w pokoju gościnnym znajdują się dwie kabiny prysznicowe, w których nie ma zasłonek. Pranie drobnych rzeczy przeprowadzane jest w łazience na piętrze, ręcznie. Większe rzeczy prane są w pralni;
- d. toalety dla wychowanków znajdują się na piętrze, w pokoju gościnnym i na parterze, przy sali gimnastycznej. W toalecie na piętrze brakuje dwóch drzwi, trzecie są bardzo zniszczone, bez zamka i klamki. Drzwi wejściowe do toalety są zdewastowane. W pokoju gościnnym toaleta wymaga odnowienia. W toalecie przy sali gimnastycznej brakuje drzwi w jednej kabinie, w pozostałych drzwiach brak klamek, w jednych jest tylko zamek. Także jedna ze spłuczek była zdewastowana. Według wyjaśnień Dyrektora, wychowankowie niszczą drzwi i nie dbają o zachowanie porządku w toaletach, a brakujące drzwi od toalet są w remoncie;
- e. pomieszczenie kuchenne w Ośrodku służy wychowankom do przygotowywania dodatkowych posiłków. W dniu wizytacji nie była w nim zachowana czystość i zasady higieny, co tłumaczono intensywnym wykorzystywaniem w okresie wakacyjnym;
- f. sale lekcyjne mieszczą się na parterze budynku. Trzy sale lekcyjne zostały odnowione. Pozostałe pięć klas ma być remontowanych sukcesywnie i w miarę możliwości. W klasach przeznaczonych do remontu wyczuwalna

- jest woń wilgoci. Szkoła posiada też pracownię komputerową i plastyczną, w której odbywają się zajęcia z socjoterapii;
- g. biblioteka na parterze składa się z dwóch pomieszczeń. W jednym mieści się czytelnia, w której znajduje się telewizor, stół z miejscami do czytania, wyłożona jest prasa. W drugim znajduje się księgozbiór biblioteczny, zawierający 7 tysięcy pozycji. Biblioteka jest dostępna dla wychowanków w godzinach od 8:00 do 14:00;
 - h. w Ośrodku funkcjonuje gabinet zabiegowy (lekarski) wraz z pomieszczeniem socjalnym, w którym przechowuje się zapasy leków w szafce (bez zamka). W placówce zatrudnione są dwie pielęgniarki, które przyjmują w godzinach od 7:00 do 14:00. Opiekę lekarską zapewnia NZOZ R-36, przez oddelegowanego lekarza, który przyjeżdża na wizyty w razie konieczności. W nagłych wypadkach wzywane jest pogotowie. W placówce nie ma opieki stomatologicznej i psychiatrycznej;
 - i. sala gimnastyczna została wyremontowana, a przebieralnia przy sali gimnastycznej jest w trakcie remontu;
 - j. rozplanowanie pomieszczeń internatu oraz szkoły i pozostałych pokoi, gdzie mogą przebywać wychowankowie (gabinety: psychologa, wychowawców, pedagogów, administracji), minimalizuje ryzyko ewentualnego zagrożenia pożarem, stwarzając funkcjonalne i bezpieczne warunki ewakuacji. Na korytarzach w Ośrodku znajduje się sprzęt gaśniczy. W placówce jest monitoring wewnętrzny i zewnętrzny;
 - k. teren Ośrodka wymaga rewitalizacji. Nieprawidłowości zaobserwowane podczas wizytacji to uszkodzona siatka na boisku do kosza, z wyrwanymi trzema słupkami u podstawy, stwarzająca realne zagrożenie dla życia i zdrowia wychowanków oraz prowizoryczny parking na boisku do kosza.

4. Rozmowy przeprowadzone z wychowankami.

W czasie wizytacji Ośrodka pracownicy Biura RPO i towarzysząca im ekspert – przeprowadzili 13 rozmów z wychowankami, według opracowanego wcześniej kwestionariusza. Rozmowy odbywały się w cztery osoby, w sposób

uniemożliwiający osobom postronnym zapoznanie się z treścią odpowiedzi udzielanych przez wychowanków.

Przeprowadzone rozmowy dostarczyły opinii o stanie przestrzegania praw wychowanków oraz informacji o atmosferze panującej w Ośrodku.

Zgłoszone uwagi i zarzuty dotyczyły następujących kwestii:

- 1) w zakresie **karania dyscyplinarnego**: pracownik Biura RPO przyjął skargę od wychowanka Ośrodka, nieletniego A. P., który skarżył się na stosowanie kar cielesnych przez niektórych pracowników Ośrodka. Podał, że powodem „bicia pałką po plecach i po pośladkach są jedyńki, jakie, dostaje w szkole i używanie słów wulgarnych” (Inni 4 wychowankowie tej samej grupy wychowawczej, w której przebywa skarżący A.P., nie przekazali tego typu skarg i nie sygnalizowali tego typu problemów). Cztery uwagi dotyczyły stosowania odpowiedzialności zbiorowej wobec wychowanków w przypadku ucieczki wychowanka z Ośrodka. Trzy inne sygnalizowały stosowanie kar nieregulaminowych (pompek lub przysiadów za krzyki na lekcji, sprzątanía ubikacji za inną osobę). Część wychowanków nie wie, do kogo się odwołać w przypadku niesłusznego ukarania (5 osób), i gdzie się zwrócić, gdyby chcieli się poskarżyć na postępowanie kadry (3 osoby);
- 2) w zakresie **warunków bytowych**: najczęściej podnoszono zarzut braku drzwi w toaletach lub brak w nich klamek (3 uwagi), małej ilości kabin do załatwiania potrzeb fizjologicznych (2 uwagi), braku we wszystkich łózkach szuflad na pościel (1 uwaga);
- 3) w zakresie **mycia się i kąpieli**: słabe ciśnienie wody w łaźni i niewłaściwe działanie 5-6 sitek na 8 istniejących (2), braku przegród w łaźni (1), zagrzybiony sufit w łaźni (1);
- 4) w zakresie **opieki medycznej**: brak opieki dentystycznej (3), nieotrzymywanie lekarstwa na bolące gardło (1);
- 5) w zakresie **przykrości ze strony kolegów i ochrony przed patologią**: spośród 13 wychowanków, z którymi rozmawiano 4 uważa, że nie są chronieni przed różnego rodzaju wymuszeniami, dokuczaniem, znęcaniem się, wyzyskiem, zaś 2 spotkało się z wyzywaniem i krzykami ze strony kolegów. Jeden zgłosił,

że był zmuszany do pobicia innego wychowanka, („zawsze biją nowego; tu nie lubią jak ktoś sprzedaje, chcą go bić”);

- 6) w zakresie **utrzymywania kontaktów z rodziną**: wychowankowie nie są odwiedzani przez rodziców, ze względu na dużą odległość do domu (6). W przypadku wszystkich wychowanków wynosiła ona od 300 km do 700 km;
- 7) w zakresie **przekazywania korespondencji**: dwumiesięczne oczekiwanie na zakup znaczków pocztowych (1);
- 8) w zakresie **korzystania z prasy, książek oraz zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych**: mała ilość zajęć kulturalno-oświatowych i wyjazdów do teatru (1);
- 9) w zakresie **zajęć terapeutycznych**: spośród 13 rozmówców 6 twierdzi, że nie bierze udziału w tego rodzaju zajęciach. Ponadto, 9 wychowanków nie wie, czy ma indywidualny program resocjalizacyjny lub terapeutyczny, zaś 2 twierdzi, że nie ma takiego programu.

W czasie rozmów wychowankowie mieli możliwość wypowiedzieć się w kwestii potrzeby zmian w Ośrodku. Postulaty dotyczyły: wstawienia drzwi w toaletach; polepszenia warunków w łaźni; ustanowienia kieszonkowe w Ośrodku (muszą pożyczać od dyrektora na podróż do domu); umieszczenia w placówkach bliżej miejsca zamieszkania; zwiększenia wyjść na dwór i wycieczek (np. wyjazdów w góry) oraz ilości zajęć sportowych. Jeden wychowanek chciałby „żeby nie było bicia w placówce”.

5. Ocena traktowania wychowanków w Ośrodku.

Poczynione ustalenia, w ocenie wizytujących, dają podstawy do stwierdzenia, że w placówce mają miejsce przejawy okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania wychowanków. O przekazaniu skargi wychowanka A. P. do prokuratury, mimo jej nieprecyzyjnej treści (adekwatnej zresztą do stanu intelektualnego i psychicznego tego wychowanka), przesądził fakt, że w rozmowie wstępnej z wizytującymi Dyrektor placówki nie ukrywał, iż uderzenie wychowanka uważa za odpowiedni środek dla uzyskania posłuchu i respektu w przypadku niektórych nieletnich. Na spotkaniu podsumowującym

wizytę, w której uczestniczył Dyrektor placówki i dwoje jego zastępców, wystąpiono do Dyrektora o przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w sprawie oraz zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony wychowankowi, a także poinformowano o przeprowadzeniu w przyspieszonym terminie kolejnej wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Lubaczowie.

Inne nieregulaminowe kary opisane zostały w cz. 4 Informacji. Jako metodę wychowawczą przedstawili dyrektorzy Ośrodka trzem wizytującym proceder - przesypanie piasku przez wychowanków z jednego miejsca na drugie. Równie niedopuszczalne przypadki niewłaściwego traktowania wychowanków dotyczyły stosowania zasady odpowiedzialności zbiorowej wobec nieletnich (w przypadku ucieczki wychowanka z Ośrodka pozostali mieli zakaz telefonowania i odbierania rozmów telefonicznych, oglądania telewizji, robienia zakupów w sklepie, wcześniej musieli iść spać. Przy ostatniej ucieczce wychowankowie nie otrzymali drugiego śniadania). Takie kary nie są przewidziane w Statucie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lubaczowie, a ich stosowanie przez wychowawców nie tylko zaprzecza celom wychowawczym, ale może być uznane za poniżające i okrutne traktowanie.

Trudności sprawia zapewnienie wychowankom opieki medycznej. Największą bolączką jest faktyczny brak dostępu do stomatologa, a także psychiatry.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Lubaczowie stwarza nieletnim możliwość ukończenia szkoły, jak i otrzymania pomocy w okresie dorastania. Spośród 13 rozmówców 8 uważa, że w trakcie pobytu w Ośrodku zmienili się na korzyść. Dwóch wychowanków – że pobyt w placówce zmienił ich na niekorzyść. Autor skargi, nieletni A. P., chce się zmienić i chodzić do szkoły. Uważa, że ta placówka jest lepsza od innych, w których przebywał. Warunki bytowe wychowankowie oceniają jako dobre, zresztą w ostatnich latach rozpoczęto systematyczną modernizację Ośrodka.

Z informacji uzyskanych od wicedyrektora ds. dydaktycznych wynika, że w Ośrodku miały miejsca wypadki nadzwyczajne – samookaleczenia

wychowanków, tzw. „sznyty”. Według kierownictwa placówki, nie było potrzeby stosowania wobec wychowanków środków przymusu bezpośredniego.

W roku 2008 miały miejsce dwie ucieczki.

Z informacji uzyskanych od Dyrektora Ośrodka wynika, że w stosunku do pracowników placówki nie toczy się żadne postępowanie dyscyplinarne.

6. Analiza dokumentacji Ośrodka.

Podstawą funkcjonowania Ośrodka jest Statut MOW w Lubaczowie, zatwierdzony w dniu 30 października 2007 r. przez Radę Pedagogiczną Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego i Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego.

Statut Ośrodka został opracowany zgodnie z wytycznymi przedstawionymi w przepisach Ramowego statutu publicznego młodzieżowego ośrodka wychowawczego, stanowiącego Załącznik Nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek (Dz.U. z 2005 r., Nr 52, poz. 466). Paragraf 33 ust 16 Statutu Ośrodka, który stanowi, iż szczegółowy wykaz praw i obowiązków, nagród i kar dotyczących wychowanków Ośrodka zawarty jest w regulaminie, stanowiącym załącznik nr 5 do niniejszego statutu, jest jednak sprzeczny z § 8 pkt 1 i 2 Ramowego statutu. Przepis ten jednoznacznie stanowi, że prawa i obowiązki wychowanków, w tym wynikające z indywidualnych programów pracy z wychowankami oraz rodzaje nagród i kar stosowanych wobec wychowanków, powinny być uregulowane w Statucie Ośrodka.

W dniu 10 grudnia 2007 r. została przeprowadzona wizytacja sędziego sprawującego nadzór nad wykonywaniem orzeczeń o umieszczeniu nieletnich w Ośrodku. Była to pierwsza kontrola w placówce. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 10 grudnia 2007 r. Z uwagi na pozytywny wynik kontroli odstąpiono od formułowania zaleceń pokontrolnych.

7. Wnioski i zalecenia.

Ustalenia dokonane w następstwie czynności przeprowadzonych w trakcie wizytacji Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lubaczowie przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, wykonujących zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, nakazują przypomnieć raz jeszcze, że bardzo ważnym w pracy z wychowankiem jest poszanowanie jego praw (§33 Statutu Ośrodka), w tym prawa wychowanka do nietykalności osobistej. Nie mogą być także stosowane kary naruszające nietykalność i godność osobistą ucznia - wychowanka.

Założenia szkolnego programu profilaktycznego w Ośrodku opierają się na eliminowaniu agresji słownej i fizycznej, która zaburza poczucie bezpieczeństwa. Wychowankowie wskazali na istnienie pozytywnych autorytetów (wymieniają tu wicedyrektor ds. dydaktycznych i niektórych wychowawców Ośrodka).

Zalecenia dotyczące placówki:

- za niedopuszczalne należy uznać stosowanie nieregulaminowych kar oraz zasady odpowiedzialności zbiorowej. Niewłaściwe jest traktowanie pracy jako kary, czy też wykonywanie przez wychowanków pracy w oczywisty sposób bezcelowej. Praktyki te powinny zostać niezwłocznie wyeliminowane, gdyż stanowią przejawy okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania. Mogą też zwiększać agresję wśród wychowanków;
- uporządkowania wymaga Statut placówki (uwaga przedstawiona w cz. 6);
- niezbędne jest dofinansowanie Ośrodka. Istnieje potrzeba wymiany materacy, łóżek na takie, które posiadają szuflady na pościel. Pomieszczenie kuchenne, łazienki w grupach lub łaźnia wymagają remontu i doposażenia w przegrody i zasłonki, konieczne jest wstawienie drzwi w toaletach. Przerwana inwestycja, powinna zostać dokończona, co umożliwi pozyskanie nowych pomieszczeń, a także remontowanie kolejnych sal lekcyjnych;
- niezbędne jest zorganizowanie w Ośrodku izby izolacyjnej;
- zalecane jest zamontowanie zamka w szafce z lekami, która znajduje się w pokoju socjalnym, przy gabinecie zabiegowym (lekarskim);

- wobec dostrzeżonego problemu używania przez wychowanków wyrobów tytoniowych zaleca się wprowadzenie w programie Ośrodka zajęć prozdrowotnych, zachęcających nieletnich do zdrowego stylu życia.

Wnioski przedstawione w załączonej ekspertyzie wskazują, że niezbędne są także:

- zmiana warunków zatrudnienia lekarza ogólnego (wydłużenie czasu pracy), aby zapewnić właściwą opiekę lekarską w placówce;
- zatrudnienie stomatologa i psychiatry;
- wyodrębnienie pomieszczenia, które miałyby służyć jako izolatka, zlokalizowanego w pobliżu ambulatorium;
- wznowienie prowadzenia zeszytu porad ambulatoryjnych;
- wydawanie leków psychotropowych w kontrolowanych warunkach, gdzie fakt niespożycia leku zostałby zauważony i odnotowany;
- zapewnienie kontynuacji przyjmowania leków psychotropowych przez wychowanków w czasie trwania przepustki, w przypadku gdy rodzina nie wykazuje zainteresowania;
- wyodrębnienie pokoju dla psychologa na prowadzenie terapii indywidualnej z wychowankami;
- doprecyzowanie zasad prowadzenia terapii grupowej, której wychowankowie obecnie nie rozumieją. Wychowankowie nie identyfikują tych spotkań jako regularnych oddziaływań na ich rzecz;
- przeszkolenie pracowników Ośrodka w prowadzeniu Treningu Zastępowania Agresji, zalecanego przez MEN;
- zatrudnienie jeszcze jednego psychologa, albo zawężenie zakresu obowiązków obecnie zatrudnionego, do takich działań, które skupiałyby się na pracy terapeutycznej z wychowankami;
- przeszkolenie pracowników ochrony zdrowia, jak i innych pracowników ośrodka w zakresie transmisji HCV, HIV;
- prowadzenie edukacji wychowanków o zakażeniach (może do nich dojść w czasie przepustki, na skutek tatuowania lub innych niebezpiecznych sytuacji kontaktu z materiałem zakaźnym);

- zaopatrzenie placówki w materiały edukacyjne i ulotki informujące o podstawowych drogach zakażenia, udostępniane przez Krajowe Centrum ds. AIDS;
- przeszkolenie przynajmniej jednego wychowawcy w zakresie rozpoznawania symptomów zażycia narkotyków;
- prowadzenie badań celem identyfikacji przypadków, w których samookaleczenia wynikają z identyfikacji z podkulturą przestępczą albo są przejawem zaburzonego funkcjonowania psychicznego, wymagającego konsultowania się z psychiatrą.

Pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oczekują, że kierownictwo Ośrodka oraz organy nadrzędne odniosą się do odnotowanych w niniejszej Informacji uwag i wniosków, dotyczących bieżącej działalności jednostki.

Załącznik 1.

dr Grzegorz Rozanek - Piwowar

Grzegorz Rozanek
Główny specjalista

mgr Zbigniew Kuźma
Główny specjalista

Zbigniew Kuźma

Grzegorz Dowostawski